

Әл-Фараби атындағы Қазақ Ұлттық Университеті
Казахский Национальный Университет имени аль-Фараби
Al-Farabi Kazakh National University

Физика-техникалық факультет
Физико-технический факультет
Faculty of Physics and Technology

II ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ФАРАБИ ОҚУЛАРЫ

Алматы, Қазақстан, 7-17 сәуір, 2015 жыл

Студенттер мен жас ғалымдардың

«ФАРАБИ ӘЛЕМІ»

атты халықаралық ғылыми конференциясы

Алматы, Қазақстан, 13-16 сәуір, 2015 жыл

II МЕЖДУНАРОДНЫЕ ФАРАБИЕВСКИЕ ЧТЕНИЯ

Алматы, Казахстан, 7-17 апреля 2015 года

Международная научная конференция
студентов и молодых ученых

«ФАРАБИ ӘЛЕМІ»

Алматы, Казахстан, 13-16 апреля 2015 года

II INTERNATIONAL FARABI READINGS

Almaty, Kazakhstan, 7-17 April, 2015

International Scientific Conference of Students
and Young Scientists

«FARABI ALEMI»

Almaty, Kazakhstan, 13-16 April, 2015

ЫСТЫҚ АҚ ЕРГЕЖЕЙЛІ ЖҮЛДҮЗДАР ЖАЙЛЫ

Жәми Б.А., ал-Фараби атындағы ҚазҰУ, Алматы

Ғылыми жетекші: PhD Башқаев К.А.

Жұмыста ак ергежейлі жүлдүздар үшін Чандрасекардың релятивті күй тендеуін $T = 0$ жағдайы үшін сандық турде шеше отырып, масса мен радиус катынасын аныктаймыз және оны деректер базасынан (Sloan Digital Sky Survey Data Release 4) [1] алғынған нағыз жағдайлардан тұрғызылған масса және радиус катынасымен салыстырып [2], талдау жасаймыз. Осылдан, массалары $0.7 - 0.8 M_{\text{Sun}}$ жүлдүздар үшін теория мен бағыланған нағыздерден арасында айтарлықтай ауытқу болатыны көрініп тұр. Мұндай ауытқулардың бірден-бір себебі ақырғы температуралардың ескерілмей қалған эффектілерімен байланысты болуы мүмкін және бұлай ойлау физикалық тұрғыдан орынды. Сондыктан, ақырғы температура эффектілерінің күй тендеуіне, сонымен катар, масса мен радиус катынасына қосатын үлесі ете маңызды. Осылан орай, жұмыста ақырғы температуралардың эффектілерін көрсететіндегі етіп, күй тендеулерінің қолданыс аясын көңілдіріп ақырғы температуралардагы ак ергежейлілердің тепе-тендік конфигурацияларын күрастыру жұмыстары жүргізіледі. Осы тұрғыдан алғанда, бул жұмыс ак ергежейлілердің қазіргі таңдағы үлгілерін жетілдіру және олардың шынайы физикалық үлгілерін жасау үшін маңызды болып табылады.

Әдебиеттер:

1. P. E. Tremblay, P. Bergeron, and A. Gianninas, *Astrophys. J.* 730, 128 (2011).
2. S. M. de Carvalho, M. Rotondo, J.A. Rueda, R. Ruffini, *Phys. Rev. C* 89, 015801 (2014).